

HVAD SIGER BØRNENE?

14 greb til at inddrage børns
perspektiver i evaluering af
kunst- og kulturaktiviteter

Materialet er udviklet af
Horsens Kommune og
Institut for Børnekultur

INSTITUT
FOR
BØRNEKULTUR

**Horsens
Kommune**

INDHOLD

Børneperspektiver som kompas	3
De 14 greb - sådan kan de bruges	4
1. Billedbogen	6
2. Den fælles historie	8
3. Hånddukken som fortælleven	10
4. Tegningen fortæller	12
5. Go along-samtalen	14
6. Rollespillet	16
7. Fotojagten	18
8. Skattekosten	20
9. Enig eller uenig?	22
10. Barometeret	24
11. Humør i bevægelse	26
12. Tavlestafetten	28
13. Mindmap: Tanker i fællesskab	30
14. Fem fingre/Fem perspektiver	32

BØRNE- PERSPEKTIVER SOM KOMPAS

Når vi arbejder med kunst- og kulturaktiviteter sammen med børn, åbner vi et rum, hvor fantasi, mod, leg og fællesskab kan få lov at vokse. Men for at forstå, hvad disse oplevelser egentlig betyder for børnene selv, må vi lytte til deres stemmer. Det er nemlig dem, der bedst kan fortælle os, hvordan det føles at være en del af et forløb, hvad der giver mening, og hvad der gør en forskel – både i læringsrummet og i deres egen udvikling.

Denne folder er skabt for at hjælpe pædagoger, lærere, kunstnere og kulturaktører med at indsamle og forstå børneperspektiver på en enkel og tryk måde. Her finder I konkrete metoder og små greb, som gør det lettere at tale med børn om deres oplevelser, også når ordene er svære, eller når kunsten vækker følelser, som ikke lige kan sættes på formel. Målet er ikke at gøre børnene til "mini-evaluators" men at give dem en reel mulighed for at blive hørt – på deres egne præmisser.

Når vi inddrager børns stemmer i evaluering af kunst- og kulturaktiviteter, skaber vi ikke kun bedre viden om kulturens værdi og betydning. Vi viser også, at deres deltagelse er vigtig, og at deres erfaringer tæller. Det styrker relationer, øger motivationen og giver os som fagpersoner ny inspiration til at udvikle vores praksis.

Vi håber, at denne folder vil vække din nysgerrighed og give dig lyst til at eksperimentere med nye måder at lytte til børns perspektiver på. Må den inspirere jer til at se evaluering som en mulighed for at komme tættere på børns egne fortællinger – og måske opdage noget, I ikke havde forventet.

God læselyst!

DE 14 GREB

Sådan kan de bruges

I folderen finder I 14 forskellige greb til at inddrage børns perspektiver i evaluering. Grebene har fokus på formativ evaluering - altså evaluering, der hjælper os med at justere og udvikle undervejs. Det betyder, at de både kan bruges midt i en aktivitet som en lille "temperaturmåling" her og nu, og efter en aktivitet, hvor der er tid til refleksion og eftertanke.

Nogle greb giver et hurtigt indblik i stemningen i rummet: Hvordan opleves det lige nu? Er vi nysgerrige, udfordrede, trygge eller måske i tvivl? Andre greb åbner for mere fordybende samtaler om, hvad der gjorde indtryk, hvad der overraskede, og hvad der har betydning på længere sigt.

Grebene er forskellige, fordi børn er forskellige – og fordi kunst- og kulturaktiviteter kan se meget forskellige ud. Nogle aktiviteter kalder på samtale og fortælling. Andre giver bedst mening at evaluere gennem kroppen, bevægelse eller placering i rummet. Og i nogle sammenhænge kan det visuelle og skabende – at tegne, forme eller vælge billeder – være den bedste vej til at udtrykke oplevelser og følelser.

Derfor rummer folderen greb, der er:

Sproglige og fortællende – hvor børn sætter ord på deres oplevelser.

Kropslige og bevægelsesbaserede – hvor kroppen aktiveres og måske bliver en del af svaret.

Visuelle og skabende – hvor udtryk, materialer og billeder hjælper refleksionen på vej.

I kan vælge det greb, der passer til jeres aktivitet, aldersgruppe og fysiske rammer – og I kan tilpasse dem, så de passer til netop jeres praksis. Det vigtigste er ikke metoden i sig selv, men at børnene oplever, at deres stemmer bliver taget alvorligt.

Sådan bliver oplevelser til viden

For at børnenes perspektiver ikke forsvinder i øjeblikket, men bliver en del af en fælles læring, er det vigtigt at fastholde det, der sker undervejs. Observationer, små udsagn og stemninger i rummet kan let forsvinde i hverdagens tempo. Når I skriver i en logbog eller notesbog, tager fotos eller optager korte videoklip, giver I oplevelserne en form, som I kan vende tilbage til. Det er her, de bliver til data, der kan kvalificere jeres evaluering og refleksion.

Dokumentationen hjælper jer med at huske mere præcist, dele indsigter med kolleger og få øje på mønstre, I ellers ville overse. Små noter og fotos kan vise sig at rumme stor betydning. At fastholde børnenes stemmer er derfor ikke bare en metode – det er en invitation til at blive ved med at være nysgerrig, undersøgende og i bevægelse sammen med dem.

Hvem skal facilitere?

Når børn inddrages i evaluering og refleksion, giver det som oftest bedst mening, at det er en kendt voksen, der faciliterer processen. Tryghed er en vigtig forudsætning for, at børn deler deres oplevelser ærligt og nuanceret – også når de er i tvivl, har blandede følelser eller oplever noget som svært at sætte ord på.

En kendt voksen kan være den lærer eller pædagog, som har deltaget i aktiviteten og allerede har en relation til børnene. Det kan også være den kunstneriske aktør, hvis vedkommende har opbygget tillid gennem forløbet. Det afgørende er ikke rollen i sig selv, men relationen. Når børnene føler sig set og mødt, bliver det lettere for dem at give deres perspektiver en stemme.

BILLEDBOGEN

En billedbog kan skabe et trygt og genkendeligt udgangspunkt for samtaler med de mindste børn, som endnu ikke har et færdigudviklet sprog. Samtalen tager udgangspunkt i en billedbog med illustrationer eller fotos af den aktivitet, som børnene har været en del af, fx et kreativt forløb med en kunstner, en teaterforestilling eller en danseworkshop. Undervejs observeres børnenes kropslige udtryk som en del af fortolkningen. Samtalen foregår i et roligt tempo, som børnene selv er med til at styre.

Målgruppe

Billedbogen kan laves med børn i alderen 0-3 år. Det fungerer særligt godt med børn, som ikke har et helt udviklet sprog, da metoden tager udgangspunkt i børnenes reaktioner, interaktioner og kropslige udtryk med og gennem billederne.

Tid

Tid til at forberede bogen (afhængig af omfang), og tid til at læse bogen sammen med børnene (20-30 minutter).

Hvad skal I bruge?

En fysisk billedbog med relevante illustrationer eller fotos.

SÅDAN GØR I

Forbered en billedbog

Print illustrationer eller fotos fra den aktivitet, I gerne vil evaluere med børnene. Vælg billeder, der er genkendelige for børnene.

Udvælg de deltagende børn

Metoden fungerer bedst med en mindre gruppe børn i et stille og roligt rum, hvor børnene kan koncentrere sig og føle sig trygge. Udvælg fx 2-4 børn ad gangen.

Gennemgå billedbogen stille og roligt sammen med børnene

Lad børnene selv bladre, pege og fortælle, og følg deres initiativer i samtalen. Vær særlig opmærksom på deres kropssprog og mimik. Hos børn, der endnu ikke har et fuldt udviklet sprog, sker meget af kommunikationen gennem kroppen.

Notér refleksioner og observationer

Brug observationerne til at evaluere aktiviteten ud fra børnenes perspektiv.

DEN FÆLLES HISTORIE

Evalueringsaktiviteten danner i denne metode udgangspunkt for en historie, der fortælles sammen med børnene. Formålet er at få børnene til at interagere med historien ved at stille spørgsmål undervejs og få dem til at sætte ord på, hvad der var spændende, sjovt, svært eller anderledes. Børnene skal forholde sig til historien om aktiviteten i stedet for at svare på direkte spørgsmål om deres oplevelser af den. Det giver dem mulighed for at udtrykke deres oplevelser, tanker og forståelser på en tryk, legende og indirekte måde.

Målgruppe

Metoden egner sig godt til børn i alderen 3-6 år, men det kan også bruges sammen med både yngre og ældre børn.

Tid

Ca. 15–20 minutter afhængigt af gruppens størrelse.

Hvad skal I bruge?

En kort og alderstilpasset historie, som tager afsæt i den aktivitet, I gerne vil evaluere med børnene, fx Klaveret på Kulturstationen, Da Ella dansede på skyerne, En animationskonge bygger bjerge.

SÅDAN GØR I

Forbered historien

Lav en kort og overskuelig historie. Den behøver ikke at være lang, 5-10 linjer kan være nok. Det vigtigste er, at historien skaber genkendelse og inviterer børnene ind i samtalen.

Udvælg de deltagende børn

Vælg de børn, der skal være med i historiesamtalen. Det kan være små grupper (2-4 børn) eller større grupper (5-8 børn). Små grupper gør det ofte lettere for børnene at udtrykke sig.

Start samtalen

Læs historien højt i et roligt tempo. Undervejs stopper I op og stiller åbne spørgsmål, som gør børnene til medfortællere. Spørgsmålene skal gøre det muligt for børnene at spejle egne oplevelser i historiens univers uden at formulere det direkte. Spørg fx:

Hvordan tror du, hovedpersonen har det lige nu?

Er der noget i historien, der gør dig glad/ked af det/overrasket/sur?

Hvad synes du, var det bedste ved historien?

Var der noget i historien, du ikke kunne lide?

Saml børnenes svar

Dokumentér børnenes udsagn og udtryk, fx direkte svar, kropslige reaktioner, tonefald eller stemninger.

HÅNDDUKKEN SOM FORTÆLLEVEN

Brugen af en hånddukke i evalueringssamtaler med børn kan være den trygge mellemstation, der gør samtalen mindre voksenstyret og mere legende. Formålet er at understøtte børnenes mod og lyst til at fortælle om deres oplevelser ved at lade dem tale direkte til eller gennem hånddukken. Den fungerer som en venlig og medierende figur, der skaber et uforpligtende rum, hvor barnet kan udtrykke sig frit. Det giver en mere spontan og autentisk samtale, hvor der er mindre pres på børnene, og der kan opstå fortællinger, som ellers ikke ville blive fortalt.

Målgruppe

Metoden er rettet mod børn i børnehavealderen og de yngste børn i indskolingen.

Tid

5–10 minutter pr. barn

Hvad skal I bruge?

En hånddukke, der virker venlig og genkendelig. En almindelig bamse kan også bruges. Evt. et lille tæppe, en kurv eller en "dukkeplads", der markerer hånddukkens rolle i samtalen.

SÅDAN GØR I

Find en hånddukke

Vælg en hånddukke, der virker imødekommende. Giv den gerne navn og personlighed, så børnene lettere engageres.

Gennemfør samtalen med et barn eller en lille gruppe

Det bedste udbytte fås ofte med én-til-én eller i små grupper. Det er vigtigt, at der skabes en intim og uforstyrret stemning i rummet.

Brug dukken aktivt i samtalen

Hånddukken kan have forskellige roller men er altid fokuspunktet. Brug den til at få en samtale med børnene om deres oplevelse af den aktivitet, I evaluerer sammen med dem. Lad børnene svare hånddukken i stedet for den voksne. Prøv også at lade børnene selv styre den.

Stil åbne og nysgerrige spørgsmål

Hånddukken stiller spørgsmål i et legende og venligt toneleje. Den kan også blive overrasket, begejstret og undre sig over noget, så børnene engageres yderligere. Spørg fx:

Hvad var det første, der skete, da I kom ind i kunstværkstedet?

Hvordan havde du det, da musikken startede?

Hvad syntes du, var det allersjoveste?

Var der noget, du ikke brød dig om?

Hvad vil du gerne prøve igen?

Brug dukken til at samle op til sidst

Lav en opsummering sammen med børnene, hvor hånddukken fungerer som moderator. Dokumentér centrale udsagn og stemninger undervejs.

TEGNINGEN FORTÆLLER

Tegning er et velkendt, legende og trygt udtryksrum for mange børn. Børnenes tegninger kan fungere som et samtalegreb, der giver indsigt i deres oplevelser, tanker og følelser i forbindelse med en aktivitet. I en evalueringssammenhæng skaber tegningen en indirekte ramme om aktiviteten, hvor barnet gennem motivet kan udtrykke, hvad de har været optaget af. På den måde kan en samtale om tegningen give adgang til nuancer, stemninger og detaljer, som måske kan være svære for barnet at sætte ord på alene gennem verbale spørgsmål.

Målgruppe

Tegning som evalueringsgreb fungerer især godt med børn i alderen 3-10 år

Tid

Ca. 20-30 minutter afhængig af gruppestørrelse og børnenes fordybelse.

Hvad skal I bruge?

Papir (gerne i lidt større format) og tegneredskaber.

SÅDAN GØR I

Bestem jer for den situation, børnene skal tegne

Vælg på forhånd, hvilken del af aktiviteten tegningen skal handle om. Det hjælper børnene til at vide, hvad de skal fokusere på, og styrker relevansen i evalueringen.

Arbejd i små grupper

Saml en lille gruppe børn (2-4 børn). Små grupper gør det lettere at støtte hvert barn undervejs og få alle børn i tale.

Lad børnene begynde på tegningen

Giv børnene 5 minutter til at komme i gang med at tegne frit og uforstyrret, inden samtalen starter. Vær opmærksom på at lade børnene styre tempoet selv og ikke rette eller fortolke for dem. Opmuntr gerne uden at påvirke tegningens indhold.

Tal med børnene undervejs

Når børnene er i gang, stilles åbne og nysgerrige spørgsmål, der hjælper dem med at sætte ord på deres oplevelser. Spørgsmålene bør følge børnenes tegneprocess og ikke afbryde fordybelsen. Spørg fx:

Hvad tegner du?

Hvem er med på tegningen?

Hvorfor er den rød?

Hvordan havde du det, da det her skete?

Hvad var det sjoveste ved det, du har tegnet?

Er der noget på tegningen, du ikke kunne lide?

Saml op til sidst

Når alle børn er færdige, får hvert barn lov til at fortælle om sin tegning. Notér centrale pointer, stemninger og udsagn, fx hvad barnet lagde mest mærke til, og hvad der gjorde størst indtryk.

Variation

I stedet for at tegne kan børnene visualisere deres situationer med modellervoks. Placér modellervoksen i forskellige farver på midten af bordet og få børnene til at skabe figurer, der forestiller den situation, I har valgt at tage afsat i. Collage med avis-, bog- og magasinudklip er også et sjovt alternativ til tegneformatet.

GO ALONG-SAMTALEN

En "go along"-samtale foregår i det rum eller miljø, hvor den gældende aktivitet har fundet sted. Samtalen opstår, mens børnene bevæger sig gennem rummet – fx i et værksted, danserum, uderum, klasseværelse eller på en kulturinstitution. Formålet er at vække børnenes hukommelse gennem de fysiske omgivelser. Samtidig får børnene mulighed for, på en naturlig og afslappet måde, at styre samtalen og fortælle om det, der har optaget dem og haft en betydning for dem.

Målgruppe

Den gående samtale egner sig særlig godt til børn i alderen 3-9 år, der kan lide at fortælle gennem deres krop og ved hjælp af omgivelserne.

Tid

Fra 10-30 minutter pr. samtale

Hvad skal I bruge?

En notesbog

SÅDAN GØR I

Udvælg en gruppe børn

Samtalen fungerer bedst i grupper med 2-3 børn ad gangen.

Lad børnene vise rundt

Fortæl børnene, at de skal vise rundt og fortælle om deres oplevelser det pågældende sted. Børnene bestemmer selv ruten og tempoet. Følg børnenes initiativer og retning.

Stil spørgsmål undervejs

Stil børnene åbne og nysgerrige spørgsmål som fx:

Hvad har I lavet her?

Hvem var I sammen med, da I var her? (relationer)

Hvordan gjorde I? (processen)

Hvad har I lært? (færdigheder)

Hvordan var det at være med til det? (oplevelsen)

Notér observationer og udsagn

Observer og fang børnenes ord, valg og kropssprog. Vær også opmærksom på, hvad de undlader at sige.

ROLLESPILLET

Rollespil giver børn mulighed for at genskabe, undersøge og udtrykke oplevelser gennem kropslige udtryk. I stedet for at beskrive en oplevelse med ord får børnene mulighed for at genopføre hændelser, der har gjort indtryk på dem. I rollespillet kan de fortolke aktiviteten gennem bevægelser, mimik og fantasi, og de kan skifte perspektiver ved at spille andre roller end dem selv, fx ved at være pædagog, underviser, kunstner eller publikum. I en evaluering kan rollespillet være en fin måde at få indsigt i, hvad børnene har været mest optagede af, hvad der begejstrede, udfordrede eller overraskede dem, og hvordan de har forstået aktiviteten.

Målgruppe

Metoden kan tilpasses alle alderstrin, men fungerer særlig godt for børn i alderen 3-10 år. Det afgørende er, at børnene kan indgå i leg og improvisation sammen med andre. Yngre børn vil ofte lave korte og simple rollespil, mens større børn kan arbejde med mere komplekse scener.

Tid

Ca. 20-30 minutter, afhængig af gruppestørrelse og børnenes engagement.

Hvad skal I bruge?

Et åbent gulvareal, hvor børnene kan bevæge sig.
Evt. rekvisitter, der kan give struktur og inspiration.

SÅDAN GØR I

Vælg en aktivitet, som rollespillet skal handle om

Fortæl børnene, at de skal lege noget af det, de oplevede i forbindelse med aktiviteten. Hold rammen bred, så børnene selv vælger, hvad de vil fokusere på.

Inddel børnene i små grupper

2-5 børn pr. gruppe fungerer bedst. I små grupper får alle børn mulighed for at vælge roller, tage initiativer og blive set og hørt.

Lad børnene vælge roller

Støt børnene i at vælge de roller, der giver mening i forhold til oplevelsen, fx "Jeg er danseinstruktøren" og "Vi er dem, der skal lære dansen".

Observér børnenes rollespil

Giv dem 5 minutter til at aftale, hvad de vil gøre. Fortæl dem, at det ikke skal være perfekt. Det er vigtigt at lade børnene styre handlingen selv. Se efter, hvilke elementer fra oplevelsen de vælger at fokusere på, og observér deres valg, handlinger og udsagn.

Stil refleksionsspørgsmål undervejs

Stil enkle, åbne og understøttende spørgsmål, mens børnene spiller eller i pauser, som kan få dem til at reflektere over deres ageren og valg i rollespillet. Spørg fx:

Hvad sker der her?

Hvordan føles det at være læreren/danseren/kunstneren?

Hvorfor sagde eller gjorde du det?

Hvad var det sjove ved det, I leger nu?

Er der noget fra den rigtige oplevelse, I vil vise i jeres leg?

Lav en fælles opsamling

I kan evt. tage en runde, hvor børnene viser scenen for hinanden. Prøv at få dem til at sætte ord på, hvad de ville vise med rollespillet, hvad de bedst kunne lide ved det, og om der var noget, der var svært. Dokumentér udsagn og stemninger undervejs.

FOTOJAGTEN

Børns egne fotos af en aktivitet, som de deltager i, kan udtrykke stemninger, relationer og sanselige og følelsesmæssige erfaringer. Derfor er fotos et oplagt udgangspunkt for en evaluerende samtale, der inddrager børns perspektiver. Børnenes valg af fotos fremhæver det, der har betydet mest for dem, og fotograferingen bliver et greb til at få ejerskab over evalueringen og en mulighed for at udtrykke sig med mere end ord. Når aktiviteten er slut, bliver billederne printet ud og brugt som afsæt for den evaluerende samtale.

Målgruppe

Den fotobaserede samtale kan laves med børn i forskellige aldersgrupper, og den kan justeres, så den matcher den valgte aldersgruppe. Hvis samtalen foregår fx med storbørnsgruppen i børnehaven, kan opgaveformuleringen gøres enkel og simpel. En elevgruppe i 6. klasse vil kunne håndtere en mere kompleks opgave, hvor de både skal tage fotos og skrive små noter ned til hvert foto.

Tid

Afsæt god tid til at introducere opgaven og lade børnene fotograferere. Selve interviewet kan vare fra 10-45 min. afhængigt af, hvor mange børn, der deltager, og hvor mange fotos de har. Det vil være en god idé at dele en skoleklasse op i mindre grupper á 4.

Hvad skal I bruge?

Kamera/mobiltelefon, printede fotos

SÅDAN GØR I

Find på en opgave

Beskriv en kort formuleret opgave, som børnene skal tage billeder af. Aftal en konkret tidsramme for opgaven, så de ved, hvor lang tid de har til at løse den. Få dem fx til at tage billeder af:

- ... *det mest spændende sted, du var/værktøj, du brugte i temaugen.*
- ... *de sjoveste aktiviteter, du laver sammen med huskunstneren.*
- ... *noget der minder dig om det sjoveste/bedste ved teaterforløbet.*

Print billederne

Børnenes billeder printes, så de kan danne udgangspunkt for samtalen. Start samtalen ved at lægge billederne ud på bordet foran børnene. Lad dem selv vælge, hvilke billeder de vil tale om, og følg deres initiativer undervejs.

Notér udsagn og refleksioner

Observer og fang børnenes ord, valg og kropssprog. Vær også opmærksom på, hvad de undlader at sige.

Variation

Hvis fotointerviewet laves med en ældre børnegruppe, kan man bede dem om at skrive en lille tekst til hvert billede. Dette får børnene til at lave en ekstra refleksion over deres billeder, og hvorfor de har taget dem. Alle fotos kan også hænges op til en fælles fernisering og samtale.

SKATTEKISTEN

Forskning viser, at børn har lettere ved at udtrykke sig, når de kan pege på noget konkret eller tage fat i noget med hænderne. Det visuelle eller taktile element bliver et selvvalgt "tredje punkt", som kan gøre barnet mere tryk ved at fortælle og udtrykke sig. Formålet er at skabe en kreativ og åben ramme for evalueringssamtalen ved at lade barnet selv vælge et billede eller en ting, der fortæller noget om deres oplevelse.

Målgruppe

Metoden kan i princippet bruges med børn i alle aldre, men den fungerer særlig godt i børnehave, SFO og indskoling, hvor børn stadig bruger konkrete genstande og visuelle materialer som støtte for deres fortællinger.

Tid

Ca. 10-20 minutter afhængig af gruppestørrelsen.

Hvad skal I bruge?

En samling billedkort (fx følelser, steder, dyr, farver, handlinger), en kasse med ting (små figurer, sten, tekstiler, musikinstrumenter, farvede genstande, overraskende objekter), et bord eller gulvareal til at sprede materialerne ud.

SÅDAN GØR I

Find billedkort og ting

Saml en mangfoldig blanding af billeder og genstande, der kan vække associationer. Vælg gerne både abstrakte billeder, billeder af stemninger eller handlinger og konkrete ting. Den brede variation understøtter børnenes forskellige måder at tænke og fortælle på.

Spred materialet ud

Læg alt frem på et bord eller gulvareal, så børnene frit kan gå rundt og kigge. Sørg for, at alt er synligt og ikke ligger for tæt.

Forklar, hvordan børnene skal vælge
Giv en klar og legende instruktion. Instruktionen bestemmer samtalsens fokus. Du kan fx sige:

*Find en ting, der minder dig om noget, du lavede i dag.
Vælg et billede, der viser, hvordan du havde det.
Tag noget, der gør dig glad, sur, overrasket eller spændt.
Find noget, der minder dig om noget sjovt.*

Lad børnene vælge én ting eller ét billede

Lad dem tage sig tiden til at gå rundt og se på materialet. For mange børn opstår fortællingen allerede i valgprocessen.

Lad børnene fortælle – én efter én

Sæt jer i en lille kreds og stil åbne og støttende spørgsmål. Hvis børnene har svært ved at komme i gang, kan de vise billeder eller ting for gruppen i stedet for at forklare. Spørg fx:

*Hvad fik dig til at vælge den?
Hvad minder den dig om?
Hvad skete der, da du oplevede det?
Hvad var det bedste ved det?
Var der noget, du ikke kunne lide?*

Notér udsagn og refleksioner

Observer og fang børnenes ord, valg og kropssprog. Vær også opmærksom på, hvad de undlader at sige.

ENIG ELLER UENIG?

Enig/uenig er et legende, kropsligt og dialogskabende evalueringsgreb, hvor børnene skal tage stilling til deres egen deltagelse i en kunstnerisk eller kulturel aktivitet. Børnene placerer sig i rummet alt efter, om de er enige, uenige eller midt imellem i forhold til udsagn om aktiviteten. Metoden gør det muligt at indsamle mange børns perspektiver hurtigt på en engagerende, tryk og sjov måde.

Målgruppe

Enig/uenig kan bruges til og tilpasses forskellige aldersgrupper. Den kan inddrage en større børnegruppe, et hold eller en hel klasse.

Tid

Fra 10 min til 30 min afhængig af antallet af spørgsmål og, hvor meget eller hvor lidt udsagnene skal uddybes.

Hvad skal I bruge?

Forberedte spørgsmål.

SÅDAN GØR I

Forbered udsagn

Lav 5–10 udsagn, som børnene kan forholde sig til. Hold udsagnene korte, konkrete og relevante for forløbet. Fx:

Jeg kan godt lide at danse.

Jeg følte mig modig i teaterforløbet.

Jeg prøvede noget nyt i dag.

Jeg lærte noget om mig selv.

Jeg vil gerne prøve det igen.

Del rummet op

Marker tre zoner: Enig/Uenig/Midt imellem. Den midterste zone gør det lettere for børn, der føler sig usikre eller har blandede oplevelser.

Læs et udsagn op – lad børnene placere sig.

Børnene vælger en position ved at gå hen i den relevante zone. Det sker ofte hurtigt og intuitivt.

Tal om valget

Spørg fx:

Hvad fik dig til at vælge denne side?

Var der noget, der især gjorde dig glad/tryk/usikker?

Hvordan oplevede du den del af forløbet?

Lad børnene svare kort og i deres eget tempo. En håndfuld stemmer er nok – gruppen viser resten.

Notér udsagn og observationer

Læg mærke til og notér, hvad børnene siger, og hvordan de bevæger sig. Er der mange, der vælger den samme retning, hvor er der usikkerhed, og hvor opstår der gode samtaler?

BAROMETERET

Barometeret er et kropsligt og visualiserende evalueringsgreb, hvor børnene udtrykker, hvor enige de er i et udsagn, ved at stille sig på en skala fra 1-10. Metoden gør det let, trygt og sjovt for børn at udtrykke holdninger, uden at de skal formulere lange svar. Her kan børnenes holdninger og følelser være mangfoldige, og Barometeret giver plads til alle nuancer. Formålet er, på en kropslig måde, at få børnene til at evaluere en kunstnerisk eller kulturel aktivitet, fx en dag på museet, cirkusugen eller et danseforløb.

Målgruppe

Barometeret kan tilpasses forskellige aldersgrupper. Den kan inddrage en større børnegruppe, et hold eller en hel klasse.

Tid

Fra 5-30 minutter afhængig af antallet af spørgsmål og, hvor meget eller hvor lidt børnene skal forklare undervejs.

Hvad skal I bruge?

Udprintet tal fra 1-10, forberedte spørgsmål

SÅDAN GØR I

Forbered udsagn til barometeret

Formuler korte, klare udsagn som børnene kan forholde sig til på en skala fra 1 til 10. Udsagnene kan tilpasses tema, alder og fagligt fokus. Fx:

*På en skala fra 1–10,
...hvor glad er du for at være med i cirkusugen?
...hvor sjovt var danseworkshoppen?
...hvor meget glæder du dig til næste gang?
...hvor meget lærte du?*

Læg tallene ud på gulvet

Placér tallene i rækkefølge fra 1–10, så børnene tydeligt kan se skalaen. Helst i en lang række, så der er plads til at stå ved hvert tal.

Læs et udsagn op – lad børnene placere sig

Børnene stiller sig det sted på skalaen, der matcher deres oplevelse. Hurtige valg giver ærlige og umiddelbare reaktioner.

Spørg ind til valgene

Vælg enkelte børn ud. Det er ikke nødvendigt at høre alle hver gang. Spørg fx:

*Hvorfor valgte du det tal?
Hvad gjorde det sjovt/svært/spændende?
Hvad skulle der til, for at du ville rykke dig et tal op eller ned?*

Variation

I stedet for et barometer med tal laves en linje på gulvet med maler-tape, et tov eller en tyk snor. Linjen kan fx gå fra varm til kold.

Alternativt kan man gøre det helt simpelt ved at bruge børnenes ti fingre som skala.

HUMØR I BEVÆGELSE

At bruge kroppens bevægelser og stillinger kan støtte børn i at genfortælle en aktivitet og komme i kontakt med deres aktuelle humørmæssige tilstand – som en form for følelsesbarometer. I stedet for at spørge direkte, hvordan de har det i situationen, får børnene her mulighed for at vise deres humør gennem kroppen. Det kan være en fin måde at få indsigt i, hvilke elementer fra en aktivitet der har haft størst følelsesmæssig betydning for børnene.

Metoden kan med fordel anvendes før, under og efter et forløb for at følge ændringer i trivsel, motivation og energiniveau over tid. Den er særlig relevant i evaluering af kunstneriske og kreative forløb, hvor indtryk ofte er forbundet med noget sanseligt og motorisk.

Målgruppe

Metoden kan bruges med alle alderstrin, men fungerer særlig godt med børn i 3-10 år, som ofte udtrykker følelser mere spontant gennem kroppen. For de yngste giver kropsudtrykket et konkret og trygt sprog, hvor det for de ældste kan hjælpe med at skabe refleksion og bevidsthed om egne følelser.

Tid

Ca. 5-10 minutter, alt efter gruppestørrelse og antal spørgsmål.

Hvad skal I bruge?

Et åbent gulvareal, hvor børnene kan bevæge sig, evt. musik, hvis I ønsker at understøtte rytme og stemning, dokumentationsredskaber.

SÅDAN GØR I

Forbered spørgsmål

Notér relevante spørgsmål, som børnene skal udtrykke med kroppen. Spørgsmålene skal være konkrete og knyttet til tidspunkter på dagen eller en bestemt situation. Spørg fx:

Hvordan har du det lige nu? Hvordan er dit humør?

Hvilket humør var du i, da vi startede?

Hvilken følelse fik du i kroppen, da vi kom tilbage efter pausen?

Stil ét spørgsmål ad gangen

Bed børnene om at vise deres svar gennem en bevægelse, danse-sekvens eller en frosen statue. Alle bevægelser og stillinger gælder.

Få børnene til at uddybe undervejs

Når alle har vist en bevægelse/stilling, skal de sætte ord på hvilken følelse, de har vist, og hvorfor de valgte netop denne bevægelse/stilling. Spørg dem også gerne, om humøret er anderledes nu end før. Det kan hjælpe dem til at forbinde bevægelsen med den følelse, aktiviteten har fremkaldt.

Notér udsagn og refleksioner

Observer børnenes valg og udtryk.

TAVLESTAFETTEN

Tavlestafetten er en fysisk aktiv aktivitet, hvor børnene konkurrerer med hinanden om at skrive så mange ord på en tavle som muligt – ord, der relaterer sig til den aktivitet, de skal evaluere. Formålet er at få aktiveret børnenes kreativitet og give mulighed for at skabe ideer eller associationer. Metoden fungerer som en hurtig form for "pulsmåling", hvor man kan spotte, hvad der huskes, hvad der betød noget, hvad der undrer, og hvad der begejstrer.

Målgruppe

Tavlestafetten kan laves med børn i forskellige aldersgrupper og kan justeres, så det matcher den valgte aldersgruppe. Metoden egner sig særlig godt til aldersgrupper, der kan skrive eller som minimum børnestave. Den kan inddrage en større børnegruppe, et hold eller en hel klasse.

Tid

Ca. 5-10 minutter, alt efter gruppestørrelse og antal spørgsmål.

Hvad skal I bruge?

Et åbent gulvareal, hvor børnene kan bevæge sig, evt. musik, hvis I ønsker at understøtte rytme og stemning, dokumentationsredskaber

SÅDAN GØR I

Del børnene i to hold

Stil holdene i hver deres ende af rummet. Hvert hold får sin egen tavle eller sit eget tavlefelt og et skriveredskab.

Beslut jer for et emne

Vælg et ord eller emne, som alle børnene skal skrive ord/ideer/associationer ned om. Emnet skal være tydeligt relateret til aktiviteten, fx En tur på teatret, Musikforløbet om sangskrivning, Hvad vi lavede i animationsværkstedet? Holdene får 1 minut til at lægge taktik.

Sæt stafetten i gang

Den første deltager fra hvert hold løber op og skriver det første ide/ord på tavlen og løber tilbage og giver skriveredskabet videre til den næste i rækken. Den næste løber op og gentager processen. Sådan fortsættes der, indtil den angivet tid er løbet ud. Det gælder om, at hvert hold får skrevet så mange ord på tavlen som muligt.

Tæl ord, tal om dem og notér refleksioner

Afslut stafetten ved at tælle ordene for hvert hold og lade børnene uddybe deres valg af ord, fx:

Hvorfor skrev du "lys"?

Hvad mener I med "sjovt"?

Hvem skrev "skuespiller" – og hvad fik dig til at tænke på det?

MINDMAP: TANKER I FÆLLESSKAB

Mindmappet er et anvendt pædagogisk greb, der kombinerer visuel tænkning med sproglige udsagn og giver børn mulighed for at bidrage med et selvvalgt udtryk (ord, tegninger, symboler). Formålet er at lade børn i fællesskab udforske, dele og bygge videre på hinandens perspektiver på en sjov og inkluderende måde. De indgår i en fælles fortælling, der viser mønstre, stemninger og betydningsfulde elementer fra aktiviteten.

Mindmappet hjælper børnene med at huske sekvenser og oplevelser og giver dermed et samlet visuelt overblik over, hvad der har optaget dem. Metoden er særlig god i evalueringsprocesser, hvor man vil give børnene en reel stemme og indflydelse på tolkningen og videreudviklingen af aktiviteter.

Målgruppe

Metoden kan bruges med børn fra ca. 4 år og op. Den egner sig både til små grupper (3-5 børn) og større fællesskaber (6-12 børn), hvor man vil skabe et fælles billede af børnenes oplevelser, idéer eller indtryk fra en kulturaktivitet.

Tid

Ca. 30 minutter, afhængig af børnegruppe og emne.

Hvad skal I bruge?

Stort papir (A3, flipover, whiteboard eller gulfplakat)

Blyanter, farver, tuscher

Eventuelt post-its eller klistermærker, hvis børnene skal placere egne idéer separat

SÅDAN GØR I

Tegn en stor cirkel

Cirklen skal være så stor, at børnene kan få plads til at tegne og skrive frit. Midtercirklen fungerer som mindmappets anker.

Skriv eller tegn aktiviteten i midten

Den udvalgte aktivitet skal være tydelig og kendt af børnene, fx graffitimaleriet i klubben, kostumeværkstedet i klassen, skulpturerne i sandkassen.

Lad børnene tilføje ord, udsagn, symboler eller tegninger

Børnene kan selv skrive/tegne, eller den voksne kan hjælpe ved at skrive deres ord. Understøt børnene med spørgsmål og motivér dem til at reagere på hinandens idéer – det er her, de gode samtaler opstår. Spørg fx:

Hvad lavede I?

Hvad synes I var spændende?

Var der noget, der gjorde jer nysgerrige?

Hvad vil I gerne have mere af?

Gennemgå mindmappet sammen

Når alt er skrevet og tegnet, tager I en fælles snak om, hvad der fylder mest. Spørg børnene, hvilke ord eller idéer der hænger sammen og tegn streger mellem relaterede ord og symboler. På den måde visualiserer børnene deres egne forbindelser og mønstre.

FEM FINGRE/ FEM PERSPEKTIVER

At bruge hånden fem fingre til at evaluere en aktivitet er en nem, konkret og overskuelig måde at få børn til at reflektere over deres deltagelse på. De fem fingre repræsenterer hver en refleksion: noget godt, noget nyt, noget svært, en følelse, noget sjovt. Evalueringsgrebet kan med fordel bruges som afrunding på et forløb.

Målgruppe

Fem fingre-grebet kan laves med og tilpasses forskellige aldersgrupper. Det egner sig bedst til børn, der kan læse og skrive.

Tid

Fra 10-30 minutter afhængig af, hvor mange børn, der skal høres i plenum.

Hvad skal I bruge?

Spørgsmål, der skrives på tavlen/skærmen
Evt. papir til at tegne og skrive på (se variationen nedenfor)

SÅDAN GØR I

Tegn en stor hånd på tavlen

Skriv et spørgsmål ved hver finger, fx:

Tommelfinger – Noget godt

Pegefinger – Noget der kunne have været bedre

Langefinger – En følelse du har haft i dag

Ringefinger – Noget nyt du har lært

Lillefinger – Det sjoveste

Børnene vælger en finger

En ad gangen rækker børnene deres hånd i vejret og viser med en finger, hvilket spørgsmål de gerne vil svare på. De vælger selv, hvilket spørgsmål de er klar til.

Lad børnene svare i plenum

Hvert barn svarer kort. Supplér evt. med små opfølgende spørgsmål:

Hvad gjorde det sjovt?

Hvordan kunne det være bedre?

Var der nogen, du var sammen med?

Notér børnenes svar, eller lad børnene selv skrive/tegne svar.

Variation

Alle børn tegner rundt om deres egen hånd på et stykke papir, enten enkeltvis eller i en gruppe, og svarer skriftligt på spørgsmålene eller tegner deres svar. Herefter kan de dele deres svar i plenum eller gruppevis.

